

Agata Handke

Waloryzacja turystyczno-kulturowa Powiatu Krotoszyńskiego

Turystyka Kulturowa nr 9, 45-51

2010

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Materiały faktograficzne

Agata Handke

Waloryzacja turystyczno-kulturowa Powiatu Krotoszyńskiego

1. Ankieta Waloryzacyjna

Kategoria I: Potencjalne cele turystyki kulturowej

I.A: Zabytki

I.A. a) Obiekty sakralne

Mniejszy lub częściowo zachowany historyczny zespół sakralny.

Kościół św. Stanisława , dawny klasztor Bernardynów w Koźminie (3)

Kościół klasztorny Bernardynów w Kobylinie (3)

Inne sanktuarium tej rangi o lub sanktuarium o znaczeniu regionalnym bez historycznego kultu (za pierwsze dwie)(3)

Sanktuarium Matki Bożej Pocieszenia w Lutogniewie(3)

Inna świątynia innych wyznań i religii (Z)

Kościół poewangelicki w Zdunach (2)

Kościół poewangelicki św. Andrzeja Boboli(2)

Inny obiekt sakralny z znaczących walorach architektonicznych.

Drewniany kościół św. Fabiana i Sebastiana w Krotoszynie (4)

Kościół drewniany św. Marii Magdaleny w Krotoszynie (4)

Neobarokowy kościół pod wezwaniem Wniebowzięcia NMP w Sulmierzycach (4)

I.A. b) Zamki i Pałace

Zamek lub pałac historyczny, ZD

Zespół pałacowo -parkowy Mielżyńskich w Baszkowie (3)

Zamek z XVI w. w Koźminie Wielkopolskim (3)

Ruina historycznego grodu, niedostępna (1)

Grodzisko pierścieniowe w Czarnym Sadzie(1)

Wczesnośredniowieczne grodzisko, osada przy grodowa i cmentarzysko w Piaskach(1)

I.A. c) Inne zabytkowe obiekty architektoniczne i techniczne

Historyczny zespół urbanistyczny z rynkiem , zachowany we fragmentach

Średniowieczny układ urbanistyczny w Koźminie (3)

Zespół zabudowy małomiasteczkowej w Zdunach (3)

Budynek o znaczących walorach architektonicznych Z

Ratusz w Sulmierzycach (1)

Renesansowy ratusz Krotoszynie (1)

Ratusz w Zdunach (1)

Dom z 2 połowy XVIII w „Krotoszanka” w Krotoszynie

Zabytek techniki /obiekt przemysłowy o znaczeniu regionalnym ZD

Wiatrak Koźlak w Koźminie(3)

Wiatrak Mikołaj (3)

I.A. d) Obiekty militarne

Brak

Dodatkowe punkty za wszystkie obiekty wpisanych powyżej klas :

Własny materiał informacyjny w obiekcie

Drewniany ratusz w Sulmierzycach (1)

Za dobry stan konserwacji i estetyki najważniejszych trzech obiektów

Dobry stan konserwacji większości obiektów (1)

I.B. Miejsce historyczne lub znaczące :**I.B. a) Budowlane historyczne i monumenty:**

Pomniki lub obiekty małej architektury o znaczeniu lokalnym

Pomnik na Placu 700-lecia „Synom Miasta Zdun”(1)

Nepomucenów, dwa krzyże ludowe z 1860 r. i 1880r. (1)

Miejsce historyczne o znaczeniu regionalnym

Borownica, miejsce walk powstańców wielkopolskich w 1918 -1919 (2)

Miejsca związane z biografią osób o regionalnym znaczeniu (pierwsze dwa) (1)

Samuel Twardowski (poeta) – Kobylin, miejsce pochówku w kościele poklasztornym (1)

Sebastian Fabian Klonowic (poeta, kompozytor) – Sulmierzyce (miejsce urodzenia) - muzeum, pomnik (1)

I. B. b) Cmentarze historyczne :

Pojedyncze miejsce pochówku osobistości znanej w regionie

Grobowiec powstańców Wielkopolskich w Zdunach (1)

Inny cmentarz zabytkowy z ciekawymi obiektami sztuki sepulkralnej

Cmentarz żydowski w Koźminie (1)

I.B. c) Budowle współczesne

Brak

I.C) Pojedyncze dzieła sztuki :

Brak

I.D. Muza i wystawy (w tym skanseny , galerie , muzea techniki)

Muzeum o znaczeniu lokalnym

Muzeum Regionalne im. H. Ławniczka w Krotoszynie (2)

Muzeum Ziemi Koźmińskiej w Koźminie (2)

Muzeum Regionalne - Ratusz w Sulmierzycach (2)

Zorganizowane w ostatnim roku wystawy czasowe o zasięgu regionalnym

Muzeum Regionalne im. H. Ławniczka w Krotoszynie : Kaliska wystawa archeologiczna(2)

Przy wszystkich uwzględnionych powyżej muzeach i ekspozycjach dodatkowe punkty za:

Przewodnicy obiektowi stali:

Muzeum Regionalne im. H. Ławniczka w Krotoszynie (2)

Muzeum Ziemi Koźmińskiej (2)

Przy muzeach o znaczeniu regionalnych i lokalnych punkty dodatkowe za:

Stałe godziny otwarcia

Muzeum Regionalne im. H. Ławniczka w Krotoszynie (1)

Muzeum Ziemi Koźmińskiej (1)

Własny materiał informacyjny , opracowania mniejsze (broszury , foldery)

Muzeum Regionalne im H. Ławniczka w Krotoszynie (1)

Muzeum Regionalne w Sulmierzycach (1)

I.E. Eventy kulturowe

Regularne eventy kultury masowej o znaczeniu krajowym

Krotoszyn, Folk festiwal (sierpień)(6)

Regularne eventy kultury masowej o znaczeniu regionalnym

Festyn Wielkopolskiej Pyry, Koźmin Wielkopolski(4)

I. F. Funkcjonujące zakłady przemysłowe

Z ofertą kulturową (do dwóch)

Kaflarnia Zduny (2)

I.G. Kulturowo znacząca oferta przyrodnicza

Rezerwat przyrody (poza Parkami Narodowymi i Krajobrazowymi)

Rezerwat „Miejski Bór” Krotoszyn (1)

Rezerwat „Dąbrowa Smoczew”(1)

Ogród przy rezydencji , park kultywowany

Baszków - zespół pałacowo parkowy (2)

Borzęciczki - park pałacowy (2)

Konarze, Park Krajobrazowy (0)

Łagiewniki Park Krajobrazowy (0)

Park miejski duży , kultywowany , bez obiektów sztuki

Parki miejski w Krotoszynie (1)

Park miejski w Koźminie (1)

I.H. Szlaki kulturowe

Wirtualne szlaki turystyczne przebiegające przez teren regionu

Wielkopolski szlak obiektów drewnianych (2)

Wirtualne trasy tematyczne w miejscowościach regionu

Trasa budynków drewnianych w Krotoszynie (1)

Wokół Krotoszyna (1)

Szlak żółty Krotoszyn Sulmierzyce(1)

Kategoria II : Elementy obsługi turystycznej :

II.A. Informacja turystyczna :

Informacja turystyczna na miejscu, regularnie czynna (2)

Krotoszyn, Punkt IT, Mały Rynek 1 (2)

Koźmin Wlkp, Punkt IT, Os. Tysiąclecia 6/16 (0)

Przewodnicy miejscy lub terenowi na zamówienie

Tak - PTTK Krotoszyn (3)

Aktualny własny informator wysokiej jakości na temat regionu lub jego miejscowości

Krotoszyn - Informator, Film „Koźmin wczoraj i dzisiaj”(2)

Wersje obcojęzyczne materiału informacyjnego wysokiej jakości

Krotoszyn - Informator w języku niemieckim (1)

II.B. Infrastruktura turystyczna :

Hotele 5, 4, 3, 2, 1- gwiazdkowe , hotele , schroniska , kwatery zorganizowane

*Hotel „Wawrzyniak” 4**** Perzyce (2)*

*Hotel „ Wodnik” 3*** Krotoszyn (2)*

*Hotel „Krokosz” 2**, Krotoszyn (2)*

Całoroczne schronisko młodzieżowe ul .Mickiewicza 11 Krotoszyn(2)

Motel „Leśniczówka” Krotoszyn (2)

Agroturystyka „Dworek” Czarny Sad (2)

Zajazd „U Maćka” Koźmin Wielkopolski(2)
Restauracje z autentyczną kuchnią tradycyjną
Restauracja „Ratuszowa” Rynek ratusz Krotoszyn (2)
Restauracja „Wawrzyniak” Perzyce 46 (2)
Dodatkowe punkty za restauracje otwarte po godzinie 22
Restauracja „Impresja” ul. Koźmińska 124 Krotoszyn do 23(1)
Dodatkowe punkty za restauracje otwarte po godzinie 24
Restauracja „Wawrzyniak” Perzyce 46 całą dobę (1)
Bistra Bary
Bar „Perfekt” ul. Zdunowska 25 Krotoszyn (1)
Możliwość wynajęcia na miejscu autokaru , minibusa , samochodu
Przewozy autokarowe ul. Brzozowa Krotoszyn (2)
Krotoszyn PKS wynajem autokarów (2)

II.C. Infrastruktura komunikacyjna :

Duży dworzec kolejowy na miejscu
Dworzec PKP w Krotoszynie (3)
Dworzec autobusowy na miejscu
Dworzec PKS Krotoszyn (2)
Droga ekspresowa lub droga szybkiego ruchu w odległości mniej niż 10 km
Droga Krajowa nr 15 Jarocin - Wrocław (2)
Droga Krajowa nr 35 Łódź - Zielona Góra (2)
Obecność komunikacji miejskiej , gminnej , regionalnej
Komunikacja miejska Krotoszyna (2)
Kursy nocne komunikacji miejskiej , gminnej , regionalnej
Nocna linia komunikacji miejskiej w Krotoszynie (1)
Cało dobowo oferta taxi na miejscu
Krotoszyn (1)

II.D. Promocja Turystyczna :

Brak

Kategoria III: Pozostała oferta czasu wolnego :

III. A. Instytucje Kultury

Kino stałe
Kino Przedwiośnie Krotoszyn (2)

III.B. Atrakcje krajobrazowe

Pomniki przyrody
Głaz narzutowy w Krotoszynie (1)
Dąb Rozdrażewskich Krotoszyn (1)

III.C. Oferta sportowa , edukacyjna i rekreacyjna :

Baseny kryte ogólnodostępne
Kryta Pływalnia „Wodnik” w Krotoszynie ul. Młyńska 2b (2)
Stała oferta kursów językowych ogólnodostępnych
Szkoła Języków Obcych THE GOLD BELL Krotoszyn (2)
Stałe centra sportowe z ofertą ogólnodostępną
Ośrodek Sportu i Rekreacji w Krotoszynie ul. Młyńska (2)

Kategoria IV : Inne czynniki wspierające turystykę kulturową :**IV.A. Instytucje w regionie :**

Brak

IV.B. Oferta turystyki zdrowotnej w regionie :

Brak

IV.D. Oferta turystyki biznesowej w regionie :

Brak

IV.E. Zagraniczne Partnerstwa Miast i Regionów

Istnieje zagranicznych związków partnerskich regionu lub jego miejscowości

*Krotoszyn ma 5 miast partnerskich w tym :**Brummen w Holandii (1)**Mejszagola na Litwie (1)**Fontenay le Comte we Francji (1)**Bucak w Turcji (1)***Suma punktów:****Za kategorie I : 101****Za kategorie II: 46****Za kategorie III : 10****Za kategorie IV : 4****Razem za wszystkie kategorie : 162****2. Ocena Powiatu Krotoszyńskiego z punktu widzenia turystyki kulturowej**

Ocena mikroregionu z punktu widzenia turystyki kulturowej: Region posiada średni potencjał kulturowy, jednakże w dolnym przedziale tego zakresu (101 punktów w kategorii I). Ukierunkowany jest on głównie na turystykę regionalną i muzealną. Sprzyja temu znaczna liczba placówek muzealnych rangi regionalnej (Krotoszyn) i lokalnej (Sulmierzyce, Zduny, Koźmin), eksponujących głównie świadectwa regionalnej historii i kultury. Znaczący potencjał posiada oferta turystyki przyrodniczej: rozległe parki przypałacowe, liczne rezerваты przyrody oraz pomniki przyrody, co w przyszłości może rozwinąć turystykę w tym zakresie. W powiecie możliwe jest ponadto rozwinięcie oferty tematycznej związanej z obiektami architektury drewnianej.

Położenie komunikacyjne należy uznać za średnio sprzyjające turystyce: znaczna odległość od portów lotniczych i autostrad utrudnia przyciągnięcie turystów zagranicznych, natomiast przez teren powiatu przebiegają dwie drogi krajowe: nr 15 (Trzebnica-Ostróda) i nr 36 (Ostrów Wlkp. – Prochowice).

Baza noclegowa powiatu jest słabo rozwinięta: nieliczne sklasyfikowane hotele znajdują się jedynie w miastach, przy czym brak hoteli klasy najwyższej: 5* (co nie jest wielkim mankamentem), a także ekonomicznych hoteli kategorii 1* oraz moteli i hosteli, oferujących tańsze noclegi w akceptowanym standardzie, co powoduje, że potencjalni klienci z tej grupy nie znalazłszy propozycji noclegów prawdopodobnie nie zatrzymają się na terenie powiatu.

Dość dobrze rozwinięta jest baza gastronomiczna, w miastach powiatu funkcjonują restauracje serwujące dania krajowej kuchni tradycyjnej. Natomiast pomimo długich i

urozmaiconych tradycji kulinarnych południowej Wielkopolski brakuje restauracji z kuchnią regionalną.

Stała informacja turystyczna działa tylko na terenie Krotoszyna i Koźmina Wlkp. (punkty IT obsługują miejscowe oddziały PTTK). Poza wydawaniem pojedynczych publikacji nie jest także prowadzona regularna promocja turystyczna powiatu.

Zwiększeniu atrakcyjności oferty dla turystów kulturowych, mogłaby przyczynić się intensyfikacja promocji powiatu jako destynacji turystycznej, w tym szczególnie w zakresie turystyki regionalnej i muzealnej, a także wyznaczenie i organizacja tematycznych tras turystycznych, opartych o istniejące i wykorzystywane (jak budowle drewniane) oraz dotychczas nie wykorzystywane turystycznie walory (jak obiekty rezydencjonalne: zamki, pałace i dwory). Warto także rozważyć wykorzystanie aspektów biograficzno-literackich (S.F. Klonowic, S. Twardowski) przez włączenie ich do tematycznych szlaków regionalnych (wielkopolskich), np. szlaku „Wielkopolska wybitnych Polaków”. Promocja może być zintensyfikowana poprzez uczestnictwo w krajowych i regionalnych targach turystycznych, publikację i dystrybucję szerszego spektrum i większej ilości materiałów informacyjnych, wykorzystanie licznych zagranicznych partnerstw miast powiatu do rozwinięcia ruchu turystycznego pomiędzy tymi ośrodkami.

3. Powiat Krotoszyński jako destynacja turystyki kulturowej

Wyniki przeprowadzonej w grudniu 2009 r. analizy potencjału, w tym funkcjonujących atrakcji turystycznych pozwalają wskazać na cztery potencjalnie dominujące formy turystyki kulturowej:

Turystyka muzealna

Ze względu na charakter zbiorów (a częściowo także siedzib placówek muzealnych) tę formę aktywności turystyczno-kulturowej można uprawiać w powiecie pod znakiem „turystyki małych ojczyzn”. Najważniejszym z punktu widzenia tej formy obiektem jest Muzeum Regionalne im. H. Ławniczaka w Krotoszynie. Placówka znajduje się w poklasztorным budynku zakonu trynitarzy i posiada w swojej kolekcji ponad 4800 przedmiotów, z czego ponad 600 eksponatów z zakresu archeologii, z okresów od epoki kamienia aż do Średniowiecza. Są to m.in. neolityczne narzędzia krzemienne, kolekcja kamiennych siekierok i toporków, motyka rogowa, narzędzia, broń i ozdoby z brązu i żelaza. Muzeum posiada również zbiory historyczne: są to dokumenty, zdjęcia, księgi, militaria z okresu od XVI do XX wieku. Muzeum organizuje częste wystawy czasowe o tematyce regionalnej.

Na terenie powiatu znajduje się także Muzeum Ziemi Koźmińskiej w Koźminie Wielkopolskim, atrakcyjnie zlokalizowane z miejscowym zamkiem i gromadzące zbiory o tematyce lokalnej.

Swoje niewielkie muzeum posiadają również Sulmierzyce. Jednostka zlokalizowana jest w zabytkowym drewnianym ratuszu, który przyciąga turystów swoim specyficznym klimatem.

Potencjał turystyki muzealnej powiatu uzupełnia izba muzealna w Zdunach.

Turystyka tematyczna - budowle drewniane

Powiat krotoszyński posiada jedną unikatową w skali kraju budowlę drewnianą, którą jest ratusz w Sulmierzycach. Jest to jedyny drewniany polski ratusz, zachowany w tak dobrym stanie. Został on oddany do użytku prawdopodobnie 1743 roku, z tego właśnie roku

pochodzą pierwsze wzmianki na temat ratusza. Zbudowany jest w całości z drewna, pokryty gontem. Obecnie znajduje się tam Muzeum Ziemi Sulmierzyckiej.

Do cennych zabytków zaliczyć można także szereg kościołów drewnianych. Należą do nich:

- kościół św. Fabiana i Sebastiana w Krotoszynie, znajdujący się w śródmieściu. Zbudowany w 1752 r. na planie krzyża greckiego w całości z drewna i pokryty gontami. Wewnątrz znajduje się barokowy ołtarz oraz XVII-wieczne obrazy św. Fabiana i Sebastiana.
- kościół św. Marii Magdaleny w Krotoszynie wzniesiony w 1755 roku w całości z drewna w konstrukcji zrębowej, oszalowany.
- kościół w Starymgradzie - wewnątrz renesansowe obrazy oraz monumentalny grobowiec Chełkowskich.
- kościół św. Trójcy w Koźminie Wielkopolskim i dawny szpital św. Ducha.

W Krotoszynie znajduje się również „Krotoszanka” - drewniany podcieniowy dom mieszkalny z drugiej połowy XVIII w. Jest to jedyny w powiecie zachowany dom z tego okresu.

Turystyka religijno-pielgrzymkowa

Na terenie powiatu znajduje się jedno miejsce potencjalnie interesujące pielgrzymów: jest to sanktuarium Matki Bożej Pocieszenia w Lutogniewie. Kościół lutogniewski od wieków znany był z umieszczonego tu obrazu Matki Bożej. Do 1823 roku znajdował się on w świątyni konstrukcji drewnianej, po której wyburzeniu wybudowano obecną murowaną. Kościół wzniesiono w stylu późnoklasycyzmu, z trzyprzęsłową nawą, prostokątnym prezbiterium i kwadratową wieżą. W centralnym miejscu ołtarza znajduje się obraz Matki Bożej z Dzieciątkiem. W 1999 roku obraz został ukoronowany koronami poświęconymi przez Jana Pawła II. Od tamtej pory w ostatnią niedzielę kwietnia do sanktuarium przybywają pielgrzymki rodziców dzieci, które przystępują do pierwszej komunii świętej, pielgrzymuje również młodzież kończąca szkoły. W tym miejscu zatrzymują się także pielgrzymki wędrujące na Jasną Górę.

Turysci zainteresowali sztuką sakralną mogą ponadto zwiedzić szereg zabytkowych kościołów drewnianych w Krotoszynie, Koźminie, Serafinowie, .

Z kolei kościoły, pełniące dziś rolę świątyni katolickich, a należące w swoich dziejach do innych wyznań chrześcijańskich, jak również materialne relikty obecności Żydów (kirkut w Koźminie, plac po synagodze) mogłyby zostać wykorzystane jako obiekty na trasie tematycznej, nawiązującej do historycznej różnorodności wyznaniowej tego terytorium.

Turystyka przyrodniczo- kulturowa

Na terenie powiatu znajdują się parki krajobrazowe: w Konarzewie i w Łagwińniach, a także rezerwat przyrody, m.in. „Miejski Bór” w Krotoszynie czy „Dąbrowa Smoczew”. Znaczną część powierzchni powiatu stanowią tereny bogate przyrodniczo, z obszernymi połaciami lasów pełnymi różnorodnych gatunków drzew i zwierząt. Na tych terenach miejscowy oddział PTTK znakuje dydaktyczne trasy tematyczne, m.in. Krotoszyńskie Dąbrowy, organizowane są również rajdy rowerowe i piesze. Sprzyja to poznawaniu walorów przyrodniczych powiatu, a także co roku przyciąga dużą liczbę uczestników i turystów .